

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas nākotne:

**Tematiskā darba grupa:
Lauku telpa
4.sanāksme**

25.05.2021.

Tematiskās diskusijas – Lauku telpa - paveiktais

Identificētās vajadzības

Iepriekšējās diskusijas:

- 08.04.2019.
- 06.08.2019.
- 25.02.2020.

ZM izstrādājusi situācijas analīzi specifiskajam mērķim SO8 Lauku apvidi

➤ Nodarbinātības un ienākumu iespējas, atbalstot uzņēmējdarbību un ražošanu, t.sk., bioekonomikas veicināšana alternatīvu ienākumu gušanai un papildus nodarbinātības iespēju radīšanai.

➤ Kopdarbības atbalsts, t.sk., zaļā publiskā iepirkuma veicināšanai, īsajām piegādes ķēdēm.

➤ **Sadarbībā ar citām iesaistītajām pusēm kompleksi risināmi** lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai un izveidei, nodrošinot pakalpojumu pieejamību (t.sk. medicīna, izglītība, kultūra, komercbānkas), infrastruktūras pieejamību (ceļi, interneta pārklājums, elektroenerģijas pieslēgumi, dzīvojamais fonds, mobilitāte), kā rezultātā saglabātos apdzīvotība laukos.

➤ Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem).

➤ Teritorijas identitāte (t.sk. teritoriju zīmoli).

Horizontālā mērķa ietvaros īstenojamās konkurētspējas sekmēšanas vajadzības

➤ Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās.

Notikušās diskusijas rezultātā panākta vienošanās par šādiem jautājumiem:

- ✓ Atbalstu pašvaldību infrastruktūrai un nelauksaimniecības uzņēmējdarbības aktivitātēm īsteno ar LEADER pieeju, palielinot LEADER finansējumu;
- ✓ LEADER teritorija ir visa Latvijas teritorija, ietverot pilsētas ar iedzīvotāju skaitu līdz 15 000. Nav atsevišķa lauku teritorijas definīcija.
- ✓ Saglabāt abus līdzšinējos atbalsta sadales kritērijus, izvērtējot iespēju pievienot vēl kādu, piemēram, IKP, attāluma kritēriju.
- ✓ Pierīgā (novados, kas robežojas ar Rīgu) ir paredzēts diferencēts atbalsts ar atsevišķu atbalsta aploksni. Nepieciešama papildu diskusija, lai izvērtētu iespēju esošām VRG apvienoties 1 – 2 VRG un noteikt atbalstāmās aktivitātes (21.04.2021).
- ✓ Organizēt atsevišķu ekspertu darba grupu par Zaļā publiskā iepirkuma veicināšanas aktivitātēm, lai vienotos par atbalstāmajām darbībām, atbalsta pretendentiem. Uzsvars uz īso piegādes ķēžu veidošanu un atbalstīšanu (marts/aprīlis, 2020.g. un 22.04.2021.).

Vajadzību novērtējuma un KLP stratēģiskā plāna intervenču matrica

		1	2	3	4	5	6
	KLP NTERVENCES	Nodarbinātības un ienākumu iespējas	Kopdarbības atbalsts, ZPI un īsās piegādes ķēdes	Finanšu resursu pieejamība	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai un izveidei, nodrošinot pakalpojumu pieejamību	Teritorijas identitāte	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās.
1	Darbību īstenošana, ietverot sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu, saskaņā ar SVVA stratēģiju						
1.1.	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas						
1.2.	Kopienų spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas						
1.3.	Atbalsts zaļā publiskā iepirkuma nodrošināšanai un veicināšanai						
2	VRG darbības nodrošināšana un teritorijas aktivizēšana						
3.	Kombinētais finanšu instruments						

Ārpus KLP SP risināmās vajadzības, sadarbībā ar citām iesaistītajām pusēm

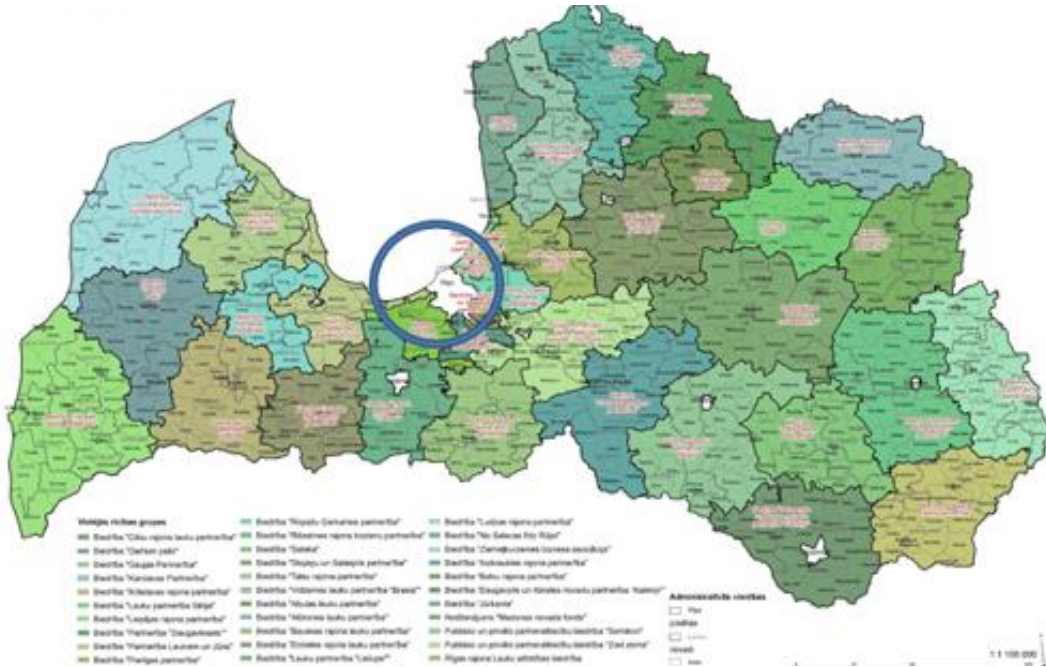
- 7. Atvieglota nodokļu politika mazajiem uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem.

LEADER teritorija

LEADER teritorija:

1.variants ir visa Latvijas teritorija, **ietverot pilsētas** ar iedzīvotāju skaitu līdz 17 000 (*izslēgtas Salaspils (17 977, CSP 2020) un 10 valstspilsētas*);

2.variants ir visa Latvijas teritorija, **izņemot valstspilsētas**.

Pierīgas teritorijā (novados, kas robežojas ar Rīgu (pēc ATR Mārupes, Olaines, Ķekavas, Salaspils, Ropažu, Ādažu novads)) paredzēts diferencētas atbalstāmās darbības.

Rīgā un pilsētās, kas ir ārpus LEADER teritorijas:

- tirdzniecības vietu izveide, ja to veido VRG teritorijas lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, kooperatīvi,
- mārketinga aktivitātes,
- vietējo rīcības grupu īstenotas sadarbības aktivitātes.

Atsevišķas darbības tiks īstenotas lauku teritorijā:

1.variants visa Latvijas teritorija, **izņemot valstspilsētas un novadu administratīvos centrus** (salīdzinot ar lauku teritorijas definīciju 2014.-2020. – ārpus paliek Ādaži, Grobiņa, Ķekava, Mārupe, Saulkrasti, Ulbroka, Valka).

2.variants visa Latvijas teritorija, **izņemot valstspilsētas** un novadu teritoriālās vienības – **pilsētas** ar iedzīvotāju skaitu **virš 5000** (*ietver Grobiņu (3531), Saulkrastus (3054), Valku (4527), Ulbroka (ciems, 3078)*)).

Kritēriji LEADER finansējuma sadalei

- **iedzīvotāju skaits** vietējās rīcības grupas darbības teritorijā (1iedz.)
- vietējās rīcības grupas darbības teritorijas **platība** (1km²)
- **iedzīvotāju samazinājuma** koeficients (2020.gads/2014.gadu)
- **attāluma** koeficients līdz Rīgai

Lauku telpa – LEADER pieejas īstenošana (10% no ELFLA)

Atbalsts SVVA stratēģiju īstenošanai (72,3milj.EUR)

80%
(49,16milj.EUR),
t.sk. Pierīgas VRG

20%
(12,29milj.EUR),
t.sk. Pierīgas VRG

Līdz 17% ELFLA
VRG
(10,85milj.EUR)
t.sk. Pierīgas VRG

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas *(vismaz 50%)*

Produktu un pakalpojumu radīšana un attīstība

- nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība, tūrisms,
- lauksaimniecības produktu pārstrāde,
- darbinieku produktivitātes kāpināšana
- sociālā uzņēmējdarbība, t.sk. **Pierīgas VRG**
- kopprojekts ar pašvaldību, t.sk. **Pierīgas VRG**

Tirdzniecības vietas izveide/labiekārtošana
t.sk. **Pierīgas VRG**

Kopienų spēcināšanas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas

Teritorijas sakārtošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, t.sk. «viedo ciemu» iniciatīvas, kopstrādes telpas (t.sk. **Pierīgas VRG**)

Jauniešu iniciatīvas

Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība, t.sk. **Pierīgas VRG**

Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai

Infrastruktūra uzglabāšanai, loģistika, veicinoši pasākumi

Atbalsts pieejams, ja tas ir apstiprināts kā **VRG stratēģijas stratēģiskais projekts**

VRG darbības nodrošināšana un aktivizēšana

VRG darbības nodrošināšana
(algas un tehniskais nodrošinājums)

Teritorijas aktivizēšana
(semināri, apmācības, pirmsprojektu iesniegšanas konsultācijas u.c.)

«Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas» (II)

Produktu un pakalpojumu radīšanai un attīstībai, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai

Ietver nelauksaimniecisko uzņēmējdarbību, tūrismu, lauksaimniecības produktu pārstrādi

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Uzņēmēji ar apgrozījumu līdz 150 000 EUR/gadā (arī fiziska persona, kura plāno uzsākt)	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Kooperatīvās sabiedrības	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Pašvaldības kopprojekts ar uzņēmēju lauku teritorijā	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (max līdz 75%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu.

Sasniedzamie rādītāji:

- rada jaunu darba vietu projekta īstenošanas nozarē;
- uzsākšanai - sasniedz neto apgrozījumu vismaz 30% apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;
- attīstībai – palielina vismaz par 10% neto apgrozījumu pret pēdējo noslēgto gadu vai palielina to vismaz par 30 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.
- kooperatīvās sabiedrības – palielina biedru skaitu par 10% vai iepriekš minētais apgrozījuma palielinājums, t.sk. apgrozījuma palielinājums ar biedriem.
- biedrības, nodibinājumi – rada darba vietu vai palielina ieņēmumus no saimnieciskās darbības vismaz par 20 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.

«Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas» (I)
Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai – «LAUKU BIĻETE»

Vienkāršotā izmaksa «Lauku biļete»

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Fiziska vai juridiska persona, kura plāno uzsākt saimniecisko darbību	➤ vienreizējs maksājums *	➤ 5 000 EUR

* Tiks sagatavota metodika vienreizēja maksājuma ieviešanai.

Atbalsta saņemšanas teritorija - lauku teritorija.

Atbalsta saņemšanas nosacījums - izstrādāts biznesa plāns jauna produkta vai pakalpojuma radīšanai.

Atbalsta maksājums tiek izmaksāts divās daļās – pirmais maksājums 80% apmērā, otrais maksājums 20% apmērā atbilstoši biznesa plānam. Pēdējais maksājums tiek veikts pēc biznesa plāna pilnīgas īstenošanas.

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas (III)

Vietējās produkcijas realizēšanai paredzētas vides radīšanai vai labiekārtošanai, kā arī jaunu realizācijas veidu ieviešanai un to atpazīstamības tēla veidošanai

Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Uzņēmēji ar apgrozījumu līdz 150 000 EUR/gadā	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Kooperatīvā sabiedrība	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR
Pašvaldības (tirdzniecības vietas izveide, kopprojekts ar uzņēmēju)	➤ 40%	➤ līdz 200 000 EUR

Ja projektu īsteno pilsētā, kas ir ārpus LEADER teritorijas, atbalsta pretendents ir lauksaimniecības produktu ražotājs, lauksaimniecības produktu pārstrādātājs vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība un šī persona ir reģistrēta VRG darbības teritorijā

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (max līdz 75%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu.

Sasniedzamie rādītāji:

- rada jaunu darba vietu projekta īstenošanas nozarē;
- uzsākšanai - sasniedz neto apgrozījumu vismaz 30% apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;
- attīstībai – palielina vismaz par 10% neto apgrozījumu pret pēdējo noslēgto gadu vai palielina to vismaz par 30 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.
- kooperatīvās sabiedrības - palielina biedru skaitu par 10% vai iepriekš minētais apgrozījuma palielinājums, t.sk. apgrozījuma palielinājums ar biedriem.
- biedrības nodibinājumi – rada darba vietu vai palielina ieņēmumus no saimnieciskās darbības vismaz par 20 % no projekta attiecināmo izmaksu summas.

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas

Kritēriji atbalsta intensitātes paaugstināšanai, piemēram,

- **Koprojekts** – kopdarbība starp ne vairāk kā 3 uzņēmējiem (izņemot biedrības, nodibinājumi), kooperatīvās sabiedrības projekts un pašvaldības koprojekts ar uzņēmēju.
- **Inovācijas** - jauns produkts vai pakalpojums prece, metode vai pakalpojums, kas ir pilnīgi jauns vai kam ir uzlabotas funkcionālās īpašības vai mainīts paredzamais lietošanas veids, tai skaitā mainīti vai uzlaboti tehniskie parametri, sastāvdaļas, materiāli, pievienotā programmatūra vai lietotājam draudzīgas īpašības. Jaunām iekārtām vai paplašinājumiem jābūt ar būtiskiem specifiskācijas uzlabojumiem. Saskaņā ar Kopējo noteikumu regulas projektu SVVA atbalsta vietējā līmeņa inovācijas (SVVA stratēģijas teritorijas līmenī).
- **Bioekonomika** - ietver atjaunojamo bioloģisko resursu ražošanu un to pārveidošanu pārtikā, lopbarībā, bioloģiskas izcelsmes produktos un bioenerģijā. Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zvejniecība, pārtikas, celulozes un papīra ražošana, kā arī daļēji ķīmiskā, biotehnoloģiju un enerģētikas nozare ir bioekonomikas sastāvdaļas, tostarp pāreja uz pilnīgu noslēgtā cikla ekonomiku, kurā viena procesa atkritumprodukts ir otra procesa izejmateriāls.
- **Sociālā uzņēmējdarbība** – atbalsta pretendents ir sociālais uzņēmums, kuram ir piešķirts sociālā uzņēmuma statuss un kurš veic labvēlīgu sociālo ietekmi radošu saimniecisko darbību (piemēram, sociālo pakalpojumu sniegšana, iekļaujošas pilsoniskas sabiedrības veidošana, izglītības veicināšana, atbalsts zinātnei, vides aizsardzība un saglabāšana, dzīvnieku aizsardzība vai kultūras daudzveidības nodrošināšana).
- Atbalsta pretendents ir saņēmis atbalstu KLP SP **pasākumā «Inkubācija»**

Kopienų spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas (I) Teritorijas sakārtošanai un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai (t.sk. «viedo ciemu» iniciatīvas)

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte *	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa *
Juridiska vai fiziska persona, biedrības, nodibinājumi, reliģiskas organizācijas, pašvaldības, kas īsteno sabiedriskā labuma projektu **	➤ 70%;	➤ līdz 50 000 EUR ➤ līdz 100 000 EUR (pašvaldības infrastruktūra)

* VRG SVVA stratēģijā var palielināt atbalsta intensitāti (nosakot kritērijus, max līdz 90%) un samazināt maksimālo attiecināmo izmaksu summu

** **Sabiedriskā labuma projekts** - ir projekts, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, maksa var tikt prasīta tikai par projekta rezultāta uzturēšanu un kurš ir publiski pieejams. Tas nav kvalificējams kā valsts atbalsts.

FM skaidrojums - «ja no kultūras iestādes apmeklētājiem vai sabiedrībai pieejama **kultūras, kultūrvēsturiskā mantojuma** saglabāšanas vai **dabas aizsardzības** pasākuma dalībniekiem tiek prasīta samaksa, kas sedz tikai daļu no faktiskajām izmaksām [mazāk kā 50% no kopējā pasākuma budžeta], šim pasākumam tik un tā nav saimnieciska rakstura, jo šādu samaksu nevar uzskatīt par reālu atlīdzību par sniegto pakalpojumu.»

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas (II) **Jauniešu iniciatīvu attīstības projekti (vienkāršotās izmaksas)**

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Biedrības, nodibinājumi, kas pārstāv jauniešu intereses	➤ Vienreizējs maksājums*	➤ 5 000 EUR

* Tiks sagatavota metodika vienreizēja maksājuma ieviešanai

Mērķauditorija - bērni un jaunieši vecumā no 7 līdz 25 gadiem

Atbalsta īstenošanas teritorija - lauku teritorija

Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas (III) **VRG starpvalstu/ starpteritoriālās sadarbības projekti**

Atbalsta pretendents	Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa
Vietējās rīcības grupas	➤ 100%;	➤ līdz 100 000 EUR

SVVA stratēģijas stratēģiskais projekts (tas paredzēts visās sadarbības projektā iesaistīto VRG stratēģijās).

Pierīgā - ar mērķi dot ieguldījumu resursu efektīvā izmantošanā (bioekonomika) un inovācijās.

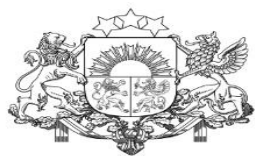
Starpteritoriālā sadarbība vienas VRG darbības teritorijā starp biedrībām, uzņēmējiem.

Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai

Koprojekta atbalsta pretendenti		Atbalsta intensitāte	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa	
Vietējās rīcības grupas (t.sk. vairāku kopdarbība), kurām apstiprināts stratēģiskais projekts	Pašvaldības (t.sk. vairāku pašvaldību kopdarbība)	➤ 90%;	➤ līdz 1 000 000	➤ līdz 200 000 EUR
	Uzņēmēji (lauksaimniecības produktu ražotāji, pārstrādātāji, kooperatīvās sabiedrības)	➤ 40% (nav ZPI piegādātājs) ➤ 70% (pārtikas piegādātāji ZPI)		

Īstenošanas vieta – visa Latvijas teritorija saskaņā ar apstiprināto VRG stratēģijas stratēģisko projektu

Plānotās atbalstāmās darbības	Atbalsts aktivitātē «Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas»
<ul style="list-style-type: none"> Ražošanas, uzglabāšanas vietas izveide (infrastruktūra, pamatlīdzekļi, programmnodrošinājums, darbības izmaksas). Loģistikas nodrošināšana (transportlīdzekļu iegāde). VRG īstenoti koordinēšanas un veicināšanas pasākumi 	<p>Pašvaldības <u>koprojekts</u> ar uzņēmēju (lauku teritorijā) - pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošas infrastruktūras izveidei, pamatlīdzekļu iegādei, programmnodrošinājums.</p> <p>Uzņēmējdarbības attīstības projekts (piem., ēdināšanas pakalpojuma sniedzējs)</p>
Īsās piegādes ķēdes – investīcijas uzņēmējiem ZPI prasību izpildei un ieviešanai, digitālās tirdzniecības platformas	<u>Tirdzniecības vietu</u> , t.sk. digitālās tirdzniecības platformas, izveide Mārketinga aktivitātes

Zemkopības ministrija

Atbalsta intervence- Kombinētais finanšu instruments – maziem lauku uzņēmējiem

*Aizdevums līdz
100 000 EUR*

*Daļēja pamatsummas
dzēšana 50% apmērā, bet
ne vairāk par 40 000 EUR*

Prioritāte

1. Augļkopība, dārzenkopība,
2. Lopkopība
3. Bioloģiska l/s
4. Projekti kas dod ieguldījumu pirmapstrādē/ pārstrādē

Atbalstāmas darbības:

- Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības radīšana un attīstība
- Lauksaimnieciskās darbības radīšana un veicināšana, atbalstot mazās un vidējas lauku saimniecības un arī gados jaunos lauksaimniekus

Atbalsta pretendents

- ✓ SI/apgrozījums: līdz 150 000 EUR/gadā
- ✓ Ja veic l/s, lauksaimnieciskā izglītība: l/s - 160 stundas, jauniem l/s 320 stundas (augstākā, prof. izglītība, arī l/s kursi)

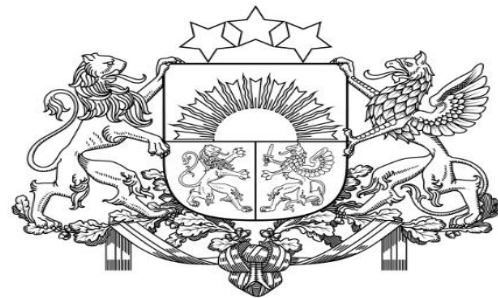
Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Darījumdarbības plāns:

- ✓ 3- 4 gadi – seko izvērtēšana
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde
- ✓ Stādu iegāde
- ✓ Jauniem lauksaimniekiem ir iespējama saimniecības iegāde
- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde, būves pārbūve, būves uzstādīšana, būves celtniecības izmaksas, kā arī ēkas atjaunošanas izmaksas
- ✓ Apbūvētas un neapbūvētas zemes iegāde, 10% apjomā no projekta summas
- ✓ Apgrozāmie līdzekļi

Zemkopības ministrija

PALDIES PAR UZMANĪBU!